

Škola: Základná škola

Predmet: Náboženská výchova

Vyučujúci: sr. Romana Renáta Blichová, OSBM

Ročník: 8. ročník

Názov učiva: Kríž - znak našej spásy (Príloha A)

Ciele:

Kognitívny:

- poznať pôvod a význam kríža
- oboznámiť sa s rôznymi formami znaku kríža
- rozlíšiť symbol kríža v umení a v náboženstve

Afektívny:

- formovať úctu voči krížu
- uvedomiť si hodnotu znamenia našej spásy

Psychomotorický:

- osvojovať si zmysluplné prežehnávanie

Metódy: porovnávanie fotografií, opis ikony, meditácia

Formy: výklad, práca v skupinách, diskusia, tvorivá aktivita, práca s celou skupinou *

Pomôcky: drevený kríž, ikona ukrižovania Ježiša Krista, farebné papiere A4, farebné fotografie rôznych krížov, sviečka, zápalky, drevené špajle, špendlíky, červené papierové srdiečka, pero, nožnice, farbičky, červená niť

Časový rozsah: 45 minút

Úvod (10 min.)

Modlitba

Učiteľ na začiatku pripraví ikonu Ukrižovania na stôl a zapáli pred ňou sviecu. Vyzve žiakov, aby sa pred modlitbou a po nej prežehnali a aby si toto gesto uvedomili, že robia na sebe znak kríža. Pomodlia sa modlitbu *Otče náš*...

Zapísanie do triednej knihy a skontrolovanie dochádzky.

Opakovanie učiva z predchádzajúcej hodiny.

Predstavenie učiva (15 min)

Učiteľ oboznámi žiakov s témou hodiny a opíše im ikonu Ukrižovania Ježiša. Na kríži je znázornený dôležitý okamih zjavenia Božej lásky. Otec chce, aby svet zistil, že On miluje svet a aby tak svet dospel k pravému poznaniu a videl, kam až siaha Božia láska.

Pre Syna to znamenalo, že sa zveril do rúk ľudí. Na kríži na Ježišovom tele nie je nijaký znak utrpenia, lebo ikonopisec sa usiloval zobrazit' Krista tak, aby ten, kto ho vidí, mohol začať v ňom kontemplotať Božieho Syna, ktorý zvíťazil aj nad smrťou. Podľa východnej ikonografie nie je potrebné zobrazit' Ukrižovanie s prílišným dôrazom na utrpenie, ale takým spôsobom, aby ten, kto ho uvidí, mohol ako stotník povedať „*Tento človek bol naozaj Boží Syn*“ (Mk 15,39).

Mária, Matka Ježiša, má ruku na líci, čo je gestom rozpakov a pochybností. Mária ani na chvíľu nepochybovala o božstve svojho Syna, ale trápi ju, že vidí Boha, ktorý je vo svojej ľudskosti pokorený.

Ján so sklonenou hlavou a s rukou na srdci vyjadruje kontemplatívny postoj človeka, ktorý z toho, čo vidí, prijíma myšlienku do svojho srdca. Ikona nás požíva vidieť duchovný význam utrpenia. Utrpenie je súčasťou lásky. Cez smrť nášho Pána je možné vrátiť sa do života s Bohom. (Príloha B)

Možnosť A

Použijeme fotografie a porovnáваме ich. Hovoríme o tom, kde všade sa stretávame s krížom, čo nám kríž pripomína, čo všetko je na kríži.

Učiteľ vysvetlí žiakom ako sa správne prežehnávame a čo to symbolizuje. Čo znázorňujú zložené prsty na pravej ruke.

Možnosť B

Učiteľ rozdelí žiakov do skupín. Každá skupina dostane papier A4 inej farby a do stredu si napíšu slovo KRÍŽ. Úloha má viac častí.

1. časť - žiaci kreslia okolo slova KRÍŽ rôzne podoby kríža, aké poznajú.

- časť - každá skupina posúva svoj pracovný list ďalej skupine, aby si pozreli ich prácu a dokreslia podoby kríža, ktoré uvedená skupina nemá. Týmto spôsobom sa v skupine doplnia podoby kríža nakreslené inou skupinou. Pracovný list sa posúva dovtedy, kým sa nevráti pôvodnej skupine. Každá skupina má možnosť pozrieť si prácu iných a oboznámiť sa s formami kríža, ktoré sami nenakreslili.

- časť - každá skupina položí svoj pracovný list okolo ikony Ukrižovania, ktorá je na stole.

- časť - učiteľ vyzve žiakov, aby prehodnotili, ktoré formy kríža boli najčastejšie používané.

Výklad (15 min.)

Učiteľ uvedie žiakov do ďalšej etapy práce v skupinách. Môže to urobiť pomocou nasledujúceho textu: Vaše kresby krížov svedčia o tom, že existujú rôzne druhy krížov. V každodennom živote sa stretávame s rôznymi druhmi kríža. Málokedy sa však pozastavíme nad ich významom. Ak sme si doteraz neuvedomili, že rôzne zobrazenia kríža majú svoj význam, svoje dejiny a vlastnú výpoveď, tak úlohou tejto hodiny bude poznávať symboly zobrazenia kríža, ich históriu a výpoveď. Dejiny zobrazovania kríža nezačínali s príbehom Veľkého piatku. V predkresťanských časoch bol kríž astronomickým symbolom. Označoval slnko alebo štyri svetové strany. Veľmi často bol tento jednoduchý symbol používaný ako symbolický ornament.

Kresťanstvo je veľmi úzko späté s rímskou kultúrou. Tam bol kríž symbolom hanby a potupy. Smrťou na kríži umierali odsúdení otroci a najväčší previnilci. Takýto trest nemohol nikdy dostať rímsky občan. Smrťou Krista na kríži nadobudol kríž celkom iný význam. Stal sa znamením vykúpenia a víťaznej smrti, hoci naďalej bol pre mnohých ľudí znamením odporu. Prijatím kresťanstva Konštantín Veľký odstránil v Rímskej ríši trest smrti ukrižovaním práve preto, že Kristus posvätil kríž a kríž sa pre kresťana stal znamením víťazstva.

Možnosť C

Rozdáme žiakom po dve špajle. Jedno srdiečko z červeného farebného papiera a jeden špendlík. Obe špajle spojíme spolu, rozdelíme ich na tri tretiny a jednu tretinu odložíme a preložíme ju na zvyšné dve tretiny tak, aby sme ich s niťou mohli v strede spojiť, a tak dostali znak kríža. Do srdca si každý napíše svoje meno. Potom srdce prišpendlíme na kríž, a to tam, kde sme kríž spojili niťou.

Možnosť D

Každý žiak si vezme svoju stoličku, urobí sa kruh a sadne si na svoje miesto v kruhu. Do stredu kruhu postavíme horiacu sviečku. Učiteľ (ktorý sedí medzi nimi) má v ruke drevený kríž, ktorý sa bude postupne v kruhu podávať dookola na niekoľko časti.

- časť - každý, v prvom kole si poriadne prezrie kríž z blízka a nahlas povie čo ho na ňom zaujalo.
- časť - v druhom kole nahlas povieme svoju prosbu, poďakovanie, alebo odprosenie.
- časť - posledné kolo bude spojené s modlitbou. Každý dostane za sa do rúk kríž, svoju pravú ruku položí dlaňou na kríž a zatvorí si oči. Ostatní sa modlia spevom Ježišovu modlitbu: *Pane Ježišu Kriste Synu Boží, zmiluj sa nado mnou hriešnym, (aspoň 10x pri každom žiakovi).*

Záver (5 min.)

Učiteľ v krátkosti zhrnie význam zmysluplného prežehnávania sa.

Modlitba pri horiacej sviečke pred ikonou Ukrižovania. Učiteľ zakončí hodinu modlitbou vlastnými slovami. Môže použiť aj tento text: *Pane Ježišu, pomôž nám, aby sme sa stali dobrými ľuďmi. Daj nám lásku k tebe, k sebe a k ostatným ľuďom, aby sme sa po smrti mohli radovať s Tebou a so všetkými svätými v nebi. Amen.*

Žiaci dostanú dve domáce úlohy:

- V chráme pozorovať ľudí a všímať si, ako sa prežehnávajú. Na budúcu vyučovaciu hodinu porozprávajú, čo videli a čo zistili.
- Učiteľ požiada žiakov, aby sa doma zamysleli nad významom kríža pre nich osobne a v krátkosti napísali do zošita odpoveď na otázku: Aký význam má kríž pre teba?